

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM
Er ref: U2012/2313/F

Delrapporten Stödsystem för hantering av innovationer och immateriella tillgångar vid universitet och högskolor, U 2011:11

Arbetsgivarverket, som har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande, begränsar sina överväganden och synpunkter till frågor som rör det statliga arbetsgivarpolitiska perspektivet och då närmare bestämt frågan om det så kallade lärarundantaget.

1. Utredningen om lärarundantaget

Lärarundantaget nämns på två ställen i delrapporten, avsnitt 3.5 och 4.5.2.

3.5 Lärarundantaget och rätten till bisysslor

Under denna rubrik framgår följande:

”Lärarundantaget och högskolelärarnas omfattande rätt till bisysslor leder också till att nyttiggörandet av forskningsresultat kan ske inom ramen för ett innovationssystem som helt och hållet befinner sig utanför lärosätet och som den enskilde läraren eller forskargruppen tar del av, utvecklar och styr utan vare sig medverkan eller ens kännedom från lärosätets sida.”

4.5.2 Bristen på incitament för lärarna

Under denna rubrik framgår följande:

”Men det är inte bara lärosätena som saknar incitament. Många forskare gör samma bedömning för egen del, även om lärarundantaget i förening med den utvidgade rätten till bisysslor skapar en potential för extra inkomster, undantagsvis (mycket) stora.”

2. Arbetsgivarverkets uppfattning om lärarundantaget

Så som utredaren valt att formulera ovan refererade avsnitt kan man få uppfattningen att lärarundantaget är ett vedertaget begrepp, vilket inte är fallet. Arbetsgivarverket vill därför framföra följande.

Det finns ett lärarundantag som är lagreglerat och som rör patenträtt till uppfinningar. Därutöver finns det en diskussion om lärarundantag avseende upphovsrätt. Det senare är inte reglerat i lag eller kollektivavtal men tillämpas i varierande omfattning vid högskolor och universitet. När det gäller det upphovsrättsliga lärarundantaget har Arbetsgivarverket följande uppfattning.

Frågan om upphovsrätt i arbetslivet regleras i upphovsrättslagen och i Arbetsdomstolens dom 2002 nr 87, där den så kallade "tumregeln" preciseras:

"En arbetsgivare får inom sitt verksamhetsområde och för sin normala verksamhet med ensamrätt förfoga över sådana verk som skapats av en arbetstagare som ett led i arbetsuppgifterna eller efter instruktioner av arbetsgivaren. Arbetsgivarens rätt avser utnyttjanden för de ändamål som kan förutses när verket tillkommer."

Arbetsgivarverkets uppfattning är således att den ekonomiska rätten till alla sådana verk som faller inom ramen för "tumregeln" tillfaller arbetsgivaren. Frågan om upphovsrätt i arbetslivet är i och med detta reglerad, dock med ett undantag; *lärares forskning*. Detta har Arbetsgivarverket framfört vid ett samrådsmöte med utredningens sekreterare.

Arbetsgivarverket har efter kontakt med utredningens sekreterare fått förtydligt att

"Formuleringarna tar sikte på forskningsresultat och i förening med högskolelagens regler om s k FOU-bisyssla".

Så som texten är formulerad finns det emellertid utrymme för tolkning att begreppet är mer vidsträckt och dessutom oomtvistat. Då så inte är fallet, tvist i frågan pågår för närvarande mellan SACO-S och staten, vill Arbetsgivarverket att skrivningarna förtydligas i detta avseende i samband med slutbetänkandet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ulf Bengtsson. I den slutliga handläggningen deltog även enhetschef Elisabet Sundén Ingeström, chefjurist Karl Pfeifer, biträdande chefjurist Hedda Mann, den senare som föredragande.

Ulf Bengtsson
Generaldirektör

Hedda Mann
Biträdande chefjurist